

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Utdanningsdirektoratet
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

16/4157-

07.10.2016

Presisering av forståelsen av friskoleloven § 6-3 ved krav om tilbakebetaling av statstilskudd som følge av brudd på friskoleloven § 6-3, jf. § 7-2 a annet ledd annet punktum

Friskoleloven § 6-3 om krav til bruken av offentlige tilskudd og skolepenger

Friskoleloven § 6-3 fastsetter at alle offentlige tilskudd og skolepenger skal komme elevene til gode og at det er forbudt å gi både direkte og indirekte utbytte til eierne eller deres nærstående.

I Prop. 84 L (2014–2015) *Endringer i privatskolelova mv. (nytt navn på loven, nye godkjenningsgrunnlag m.m.)* heter det:

«Hensynet bak kravet i privatskoleloven § 6-3 er at friskolene er betrodd oppgaven med å stå for barn og unges opplæring som et alternativ til den offentlige skolen, og at statstilskudd og skolepenger dermed skal brukes til dette formålet.»

Departementet viser også til økonomiforskrift til friskoleloven § 5 første ledd første og annet punktum:

«Statstilskot og skolepenger frå elevane skal nyttast til å gi opplæring i samsvar med godkjenninga etter friskolelova. Statstilskotet og skolepengane skal brukast det året tilskotet blir gjeve eller skolepengane kravd inn.»

Krav om tilbakebetaling av statstilskudd etter friskoleloven

Ved brudd på bestemmelser i friskoleloven med forskrifter kan det med hjemmel i friskoleloven § 7-2 a benyttes ulike reaksjoner, herunder krav om tilbakebetaling av statstilskudd. Paragraf 7-2 a åpner for å kreve tilbakebetalt for mye utbetalt tilskudd og tilskuddsmidler som er brukt i strid med loven og tilhørende forskrifter. Det ligger til forvaltningens skjønn å vurdere om tilbakebetaling skal kreves i det enkelte tilfelle.

Tilbakebetalingskrav kan systematisk deles i tre grupper:

- Krav som følge av brudd på friskoleloven § 6-3 (utbytteforbudet)
- Krav som følge av brudd på økonomiforskriften kapittel 3, 4 og 5
- Krav som følge av for mye utbetalt tilskudd

Praksis i enkelte saker de siste årene har vist at friskoler har benyttet statstilskudd og skolepenger til å dekke tilbakebetalingskrav. Ved tilbakebetalingskrav som skriver seg fra brudd på friskoleloven § 6-3, dvs. forhold som nevnt i første kulepunkt ovenfor, har denne praksisen etter departementets syn hatt uheldige utslag som ikke samsvarer med forutsetningen i § 6-3 om at alle offentlige tilskudd og skolepenger skal komme elevene til gode. Dette fordi skolene på denne måten finansierer tilbakebetalingen ved bruk tilskuddsmidler og skolepenger, i stedet for at de midlene som er tatt ut av skolen som ulovlig utbytte til eierne eller deres nærstående føres tilbake og benyttes til å dekke tilbakebetalingskravet.

Å benytte statstilskudd og skolepenger til å betale tilbakebetalingskrav som stammer fra at det tidligere ulovlig er ført midler ut av virksomheten er verken nødvendig eller hensiktsmessig for å gi elevene opplæring i samsvar med godkjenningen. Disponeringen kommer dermed ikke elevene til gode. Tvert imot vil en slik disponering innebære at elevene blir skadelidende ettersom tilskudd og skolepenger som skal benyttes til deres opplæringstilbud, i stedet blir benyttet til å dekke et tilbakebetalingskrav. Departementet vil derfor presisere at det er i strid med friskoleloven § 6-3 å benytte statstilskudd og skolepenger til å dekke tilbakebetalingskrav som følge av brudd på friskoleloven § 6-3.

Krav om tilbakebetaling etter voksenopplæringsloven kapittel 4

Voksenopplæringsloven § 23 første ledd har tilsvarende ordlyd som friskoleloven § 6-3. Bestemmelsenes formål er også det samme.

Departementet viser til de betraktninger som det er redegjort for ovenfor. På denne bakgrunn anser departementet at voksenopplæringsloven § 23 første ledd må tolkes på samme vis som friskoleloven § 6-3 når skoler godkjent etter voksenopplæringsloven kapittel 4 ilegges tilbakebetalingskrav med hjemmel i voksenopplæringsloven § 26 annet ledd annet punktum.

Konklusjon

Departementet legger til grunn at det er i strid med friskoleloven § 6-3 og voksenopplæringsloven § 23 første ledd å benytte statstilskudd og skolepenger til å dekke tilbakebetalingskrav som følge av brudd på friskoleloven § 6-3 eller voksenopplæringsloven

§ 23 første ledd. For ordens skyld understrekes at tilbakebetalingskrav som følge av brudd på økonomiforskriften kapittel 3, 4 og 5 eller for mye utbetalt statstilskudd ikke omfattes av denne presiseringen.

Departementet ber direktoratet om på egnet måte å informere skoler godkjent etter friskoleloven og voksenopplæringsloven kapittel 4 om denne lovforståelsen. Departementet forutsetter at lovforståelsen legges til grunn for disponeringer av offentlige tilskudd og skolepenger som finner sted etter at dette er gjort kjent for skolene.

Med hilsen

Ellen Cathrine Arnesen (e.f.)
avdelingsdirektør

Roger Spidsberg
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.